

Nemzetiségekért Díj 2024

December 18-án, a Nemzetiségek napján huszonkilencedik alkalommal adták át a hazai nemzetiségek érdekében a közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződésekben kiemelkedő tevékenységet végző személyeknek és szervezeteknek adományozható Nemzetiségekért Díjakat. Az ENSZ 1992. december 18-án fogadta el a Nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó emberek jogairól szóló nyilatkozatot. Ez volt az első olyan átfogó nemzetközi dokumentum, amely az államok számára előírja a kisebbségek létének, identitásának védelmét, rendelkezik a kisebbségek saját kultúrához, hitéhez és nyelvhasználatához való jogáról, a kisebbségeket érintő ügyek eldöntésében való érdemi részvételről, a határokon átívelő szabad kapcsolattartásról. Magyarországon 1995. szeptember 21-én döntött arról a kormány, hogy december 18-a a kisebbségek napja, és ekkor alapították a Kisebbségekért díjat is; 2012-ben az Országgyűlés a napot a nemzetiségek napjának, az ez alkalomból odaítélt díjat pedig Nemzetiségekért díjnak nyilvánította.

Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke megbízásából Soltész Miklós miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára és dr. Fűrjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára a Bolgár Művelődési Házban adták át a 2024. évi Nemzetiségekért Díjakat.

Ünnepi beszédében Soltész Miklós megemlítette, hogy a legutóbbi népszámlálás eredményei szerint a 2011-es adatokhoz képest jó néhány nemzetiség esetében nagy arányban csökkent a magukat az adott közösséghez tartozónak vallók aránya, de – mint fogalmazott – senki se ijedjen meg, mert a két felmérés kérdőíve és a kitöltési módja összehasonlíthatatlan. A számok helyett inkább azt kell nézni, hogy a kormány és a nemzetiségek által az elmúlt évtizedben közösen végzett munka meghozta gyümölcsét az oktatásban, a nevelésben, a kultúrában, az önkormányzati és a támogatási rendszerben – emelte ki, hozzátéve, hogy ezt a munkát kell folytatni és erősíteni az összes nemzetiségi közösségben. Megjegyezte továbbá azt is, hogy a háborúk, és az azokból fakadó nehézségek által okozott akadályokat is sikerült jól venni. Az országos és a helyi önkormányzatok nagyszerű munkájának köszönhetően legyőzték az energetikai és gazdasági nehézségeket. Az államtitkár úgy vélekedett, hogy Európa és a világ „szörnyű helyzete” a nemzetek közötti meg nem értésből, a nagyhatalmi ambíciókból, valamint a kisebbségek, nemzetiségek elnyomásából fakad.

Utóbbi miatt volt fontos az Európai Unió (EU) Tanácsának magyar elnöksége alkalmából a *Nemzeti kisebbségek helyzete az EU-ban* címmel

rendezett nemzetközi konferencia, amely után számos olyan visszajelzés érkezett, miszerint a magyar nemzetiségi politika követendő példa – mondta Soltész Miklós.

Az államtitkár hangsúlyozta, Magyarországon erős a nemzetiségi politika és erősek a nemzetiségek is, amelyek sokat tudnak segíteni a kétoldalú kapcsolatok ápolásában.

A díjat ez alkalommal tizenkét személynek és egy szervezetnek ítélték oda. Soltész Miklós miniszterhelyettestől, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkárától a Nemzetiségek Napja alkalmából, kimagasló színvonalú munkája elismeréseként Nemzetiségekért díjat vehetett át:

Ruszev Dimitrov Roszen,

aki 1946-ban született Bulgáriában, grafikát tanult a szófiai Művészeti Akadémián, majd Budapestre költözött, ahol a Képzőművészeti Főiskolán végzett. 1976 óta tagja a Magyar Képzőművészek Szövetségének. Számos országban összesen több mint ötven önálló kiállítása volt. Évek óta a magyarországi bolgár közösség kulturális életének cselekvő részese. A budapesti Hriszto Botev Bolgár Iskola rajztanáráként dolgozott, valamint a Haemus kétnyelvű kulturális és társadalmi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja és művészeti szerkesztője volt. Ő tervezte a Magyarországi Bolgárok Egyesülete, a Bolgár Országos Önkormányzat, a Malko Teatro – a magyarországi bolgárok színháza –, a Haemeus magazin, valamint a Jantra és a Roszica táncgyűtések logóját. Képeivel rendszeres résztvevője a bolgár művészek magyarországi közös kiállításainak.

Akritidu Szofia,

aki a görög polgárháború elől menekülve érkezett Magyarországra. Történelem-ország szakon diplomázott. Egyetemistaként ingyen tolmácsolta a görögországi börtönökből szabadult és a magyarországi orvosi ellátásra szorult betegeknek. Általános iskolákban szaktanárként tanított, délutánoként pedig a görög menekültek gyermekeit tanította görög nyelvre. Idegenvezetői szakképesítést szerzett, s a tanítás mellett görög csoportoknak mutatta be Budapestet és az ország különböző nevezetességeit. A Budapest XVIII. kerületi Görög Nemzetiségi Önkormányzat elnöke és az Országos Görög Önkormányzat képviselője, oktatási felelőse volt, emellett szimpóziumok, konferenciák szervezője és előadója.

Tislér Jolán,

aki magyarországi horvát tanár, költő. Verseket, prózákat ír horvát irodalmi nyelven és kajhorvát nyelvjárásban. 1951-ben családjával Tedére telepítették ki, ahol egy százhatvan fős barakkban embertelen körülmények között éltek. 1953-ban szabadultak, de szülőhelyére, Tótszerdahelyre 1956-ig nem mehettek vissza. Később a murakeresztúri általános iskolában magyar nyelv és irodalom, valamint horvát nyelv és irodalom szakos tanárként dolgozott. 1994-től nyugdíjba vonulásáig a tótszerdahelyi általános iskola igazgatója volt. Felterjesztése alapján lett a Tótszerdahelyi Általános Iskola névadója Zrínyi Katarina. A Muramenti Horvátok Egyesületének alapító elnöke, több irodalmi mű, valamint horvát nyelvű tankönyv szerzője.

Rege Béláné,

aki közéleti szerepvállalásai során települési önkormányzatokban, valamint a fővárosi és az országos lengyel önkormányzatban is tevékenykedett. A Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesületének alapító tagja, melyben a Magyarországon élő lengyel nemzetiség identitása és a magyar-lengyel kulturális hagyományok megőrzéséért dolgozott. Az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület

első elnökeként számos rendezvényt és nyelvtanfolyamot szervezett. Munkájával hozzájárult testvérvárosi együttműködések kialakításához. A kőbányai lengyel nemzetiségi templom és a kőbányai Lengyel Ház épületeinek tatarozásában, bővítésében és karbantartásában, is segédkezett.

Köhlerné Koch Ilona,

aki Mórágyon nevelkedett német nemzetiségi családban. Alapító tagja a Mórági Német Nemzetiségi Táncsoportnak, amelynek később művészeti vezetője lett. A kisdorogi Blaue Enzian német táncsoport művészeti vezetőjeként is tevékenykedett. A Kränzlein Néptánc Egyesület vezetését 1988-ban vette át. Az egyesület rendszeresen részt vesz hazai és nemzetközi fesztiválokon. Több helyi gyűjtés, majd abból készült tánckoreográfia is fűződik a nevéhez. A Bonyhádi Német Önkormányzat alelnöke, majd elnöke, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának tagja, s aktívan tevékenykedik a Tolna Megyei Német Önkormányzatok Szövetségében is. 2008-ban a Landesrat – Magyarországi Német Kórusok, Zenekarok és Táncsoportok Országos Szövetségében a tánc-szekció alelnökévé választották. Számos nemzetiségi rendezvény szervezője.

Várady Mária,

aki Nagybányán született. Az 1990-es évek végétől rendszeres fellépője a Fővárosi Örmény Klubnak. 2006 óta a Budavári Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, és az Országos Örmény Önkormányzat tagja. Részt vett a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület létrehozásában. Rendszeresen fellép örmény szerzők darabjaiban. Ő rendezte az örmény genocídium kilencvenedik évfordulóján tartott megemlékezést. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek rendszeres írója. Tizenöt éve az ANI – Budavári Örmény Színház vezetője. Megalakulása óta szervezi az Erdélyi Örmény Kulturális Központ programjait. Az örmény genocídium emlékére készült Vér és Rubin előadás dramaturgja. Fordítóként is tevékenykedik, Ady Endre verseit ültette át örmény nyelvre.

„Bódi” Varga Gusztáv,

aki 1978-ban alapította meg saját együttesét, a Nagyecsedti Fekete Szemeket, majd később a Fekete Szemek Zeneműkiadót, amellyel harmincöt albumot adtak ki, közülük számos arany- és platinalemez lett. Minden dalban megjelennek a lovári nyelvű dalszövegek, ezzel is hozzájárulva a roma nyelv megőrzéséhez. A roma gasztronómia megismertetése érdekében feleségével két szakácskönyvet jelentetett meg. Több mint ötven tehetséges roma fiatalt fedezett fel és indított el a zenei pályán, akik közül számosan alakítottak együttest, tánckart. A Bódi család tagjai eddig több mint ötszázhusz jótékonyági rendezvényen vettek részt.

Prof. Dr. Sipiczki Máttyás,

aki a Szegedi Tudományegyetemen szerzett diplomát. 1984-ben megalapította a Debreceni Egyetem Genetika Tanszékét, ahol később dékáni, majd rektorhelyettesi posztot is betöltött. Vendégprofesszor volt Japánban, s emellett számos nemzetközi tudományos rendezvény elnöke és szervezője. 1982-től az MTA tudományos kandidátusa, 1993-tól a biológiai tudomány doktora. A Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének elnöke, később alelnöke volt. Alapítója a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézetének, és sokáig vezette a Kutatóintézet Tudományos Tanácsát. Több cikluson keresztül tagja volt az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlésének és bizottságainak. Jelenleg a Magyarországi Szlovákok Szövetsége Közhasznú Alapítvány Kuratóriumának elnöke.

Rádné Zsuró Juliánna Mária,

aki az ELTE Bölcsészettudományi Karának román-orsz szakán végzett kiváló minősítéssel. 1965-től nyugdíjba vonulásáig a Nicolae Bălcescu Román Gimnázium meghatározó, karizmatikus romántanára volt. Pályája során nemcsak ismeretek átadására törekedett, hanem személyes példamutatással nevelt, és mindent megtett a fiatalok román anyanyelvének és nemzeti örökségének megtartásáért. Számos diákot készített fel országos tanulmányi versenyekre. Nyugdíjba vonulásakor a végzősök számára alapítványi díjat hozott létre, mely az iskola leg-rangosabb elismerése lett.

a Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet,

amely 2016. évi megalakulása óta jelentős tudományos és szervezési tevékenységet folytat a ruszin nemzetiség történelmének, néprajzának és nyelvének kutatásával, megőrzésével kapcsolatban. Gondozásukban számos magas színvonalú tudományos kiadvány látott napvilágot, melyek szakmai konferenciák és rendezvények tudományos előadásainak forrásai. 2022 őszén nagyszabású konferenciát rendeztek „A világ ruszinisztikája ma” címmel Budapesten. Az Intézet több kutatási célú utazást is szervezett a ruszin örökség feltárása érdekében. (Az elismerést *dr. Káprály Mihály*, az intézet tudományos titkára vette át.)

Sztepanov Szlobodánné,

aki több mint huszonhat éve tevékenykedik a Mohácsi Szerb Önkormányzatban, melynek jelenleg is tagja és korelnöke. Vezetése alatt az önkormányzat számos közösségépítő és hagyományörző programot valósított meg. A mohácsi Szerb Olvasókör, valamint a Magyarországi Szerb Színház mohácsi fellépéseinek szervezőjeként kiemelkedő szerepet játszik a helyi szerb kulturális élet fellendítésében. Ő a mohácsi szerb közösség vallási ünnepeinek, zarándokútjainak fő szervezője. A mohácsi szerb templom felújításában is nagy szerepet vállalt.

Bartakovics Ilona,

aki a Soproni Óvónőképző Intézetben szerzett diplomát, majd a Szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskolán szlovén nyelv és irodalom szakos tanári képezést. 1979-2010 között Szentgotthárd-Rábatótfalu tagóvodájában dolgozott. A városi óvoda szlovén csoportjában nyugdíjasként is a mai napig aktívan tevékenykedik. A városrész nemzetiségi programjainak meghatározó szervezője, és részt vesz a helyi gyülekezetek életében. 1998 óta tagja, majd elnöke lett a Szentgotthárd-Rábatótfalu Szlovén Nemzetiségi Önkormányzatnak. Tagja a Magyarországi Szlovének Szövetségének, a szervezet Kamarakórusának és az Országos Szlovén Önkormányzatnak, elnöke az OSZÖ Kulturális Bizottságának.

Szofilkanics Judit,

aki Magyarországon elsőként kezdeményezte az ukrán nyelv, kultúra, hagyományok és történelem középiskolai oktatását. Elkészítette az ukrán nyelvoktatási pedagógiai programot, valamint gimnáziumi tantervet. Tanulmányait követően a Nyíregyházi Főiskolán, az Ukrán és Ruszin Nyelv Tanszéken kezdte el az oktatást. A nyíregyházi Ukrán Önkormányzat ukrán nyelvű iskolájának alapítója. A kárpátaljai magyar ajkú papnövendékek részére egyházi szakszótárt dolgozott ki. Évekig volt a Nyíregyházi Ukrán Önkormányzat elnöke. Az Országos Ukrán Önkormányzat tagja és az Oktatási Bizottság elnöke, az Országos Ukrán Szavalóverseny ihletője. Nyári nyelvi táborok, tanulmányi kirándulások felelőse.

Gratulálunk a kitüntetetteknek!